

LES LLETRES

DIALEG EN LA NIT

Narració inèdita d'E. MARTÍNEZ FERRANDO

El camí era ombrejat per acàcies joves... La espessa que feien més fosca la nit... L'aire de la mar, un xic sacsejava els arbres i...

—Feien burla de vosaltres, Bartomeu. Dos vells barallant-se! —Jo, que mentrestant havia aconseguit posar-me a sobre i que no parava d'apunyegar Maurici, així, així, al meu gust, ja anava a cridar: Cert!, tu ho has endevinat, perquè jo que a la seva dona li he fet dotze fills...

ELS LLIBRES

JOAN MINGUEZ, Dies Verges (Biblioteca Catalònia) J. M. FRANCÉS, La Rossa de mal pèl (Editorial «Lux»)

He llegit en alguna banda que Turguè-neff desenrotllava la doctrina que una novel·la que volgués reproduir les diverses capes de la societat havia de constar de tres plans sobreposats: el primer, format pels exemplars reeixits i típics d'una espècie social; el segon, per les mitjanes, les mediocritats; i el tercer, pels grotescos, els fracassats. Així, els novel·listes, segons que siguin capaços de pintar tots tres, dos, o un d'aquests plans, presenten un quadre complet o incomplet de la vida humana i ocupen un lloc més o menys elevat en l'escala dels esperits.



JOAN MINGUEZ

Els novel·listes — i, en general, els escriptors — pertanyents al primer pla són els grans creadors, els que potser tant com pintar tipus literaris que per llur valor d'humanitat, per llur caràcter general, han sobreviscut com a tals tipus literaris, han contribuït a formar mentalitats i sensibilitats semblants a la de llurs personatges literaris, obrant sobre esperits anàlegs als d'aquests, però dotats de menys personalitat.

La meua novellística pot encara, a despit de la seva frondositat augmentada en tan gran manera des de fa cosa d'un segle, ésser bastant còmmodament contemplat per un home d'una certa capacitat de lectura.

Les classificacions — com aquesta que acabem d'adoptar — tenen l'avantatge de la comoditat, i el desavantatge de no ésser prou justes sinó per als esperits estrets.

No creiem que la vida i l'obra es donin sense íntims corrents d'òsmosi. Però anem a l'obra: El seu tema és l'experiència religiosa i sexual d'un seminarista sense vocació, tarat per una herència de disbauxat suïcida, que, amb la boca agra per la doble fallida, s'esborra del món canviant de nom i embarcant-se, legionari, potser cap a una mort anònima.

Com el seu subtítol indica, Dies verges és la història d'un adolescent, pujat en un medi benèvol més aviat, que ben d'hora fa coneixença amb la mesquinesa humana.

Però al costat d'aquests esculls no sempre evitats, es troba en Dies verges tota la primera matèria d'una novel·la; hi ha uns quants personatges ben retratats, amb els mòbils psicològics ben determinats, amb anàlisis prou profundes per situar l'autor com un excel·lent moralista.

Fóra curiosament inexacte dir que Minguéz és un autor que promet; és un autor que ha donat, ha donat una novel·la de debò, i una bona novel·la.

Però tant se val. L'home que ha escrit Dies verges té l'obligació — insisteixo — de seguir fent novel·les.

La Rossa de mal pèl, com hem dit, és també, si la nostra informació no és deficient, una altra primera novel·la.

La Rossa de mal pèl, com hem dit, és també, si la nostra informació no és deficient, una altra primera novel·la.

La Rossa de mal pèl, com hem dit, és també, si la nostra informació no és deficient, una altra primera novel·la.

La Rossa de mal pèl, com hem dit, és també, si la nostra informació no és deficient, una altra primera novel·la.

VARIETATS

El nostre homònim de Villarrobledo

Un bon amic ens ha fet a mans el número 252, corresponent al 16 de gener d'enguany, d'El Mirador, que ja fa set anys que es publica a Villarrobledo (Albacete).

«Mas en esta diatriba polemista, de hi nojos doctrinarios socialistas de sobrada realidad filosofica, se hacen suplantaciones por arbitraria y equívoca potencialidad en lo económico de la valoración; aportiva de los factores concursantes a la obtención de los productos, obra con sus fenómenos inclassificados; entre uno de los principales, causa cardinalia del fracaso de la producción y de las crisis del trabajo; el ausentismo o absentismo.»

«Esta Fonda es la más antigua de Villarrobledo; tiene un gran patio, que hace el pulmón de oxígeno respirable en salud, por pocas Fondas gozadas. Gran descubierta por depósito de carruajes y autos. Todo verdad. Nada de falacias que sofisticando las hacen atractivas. Viajero, no te dejes llevar de apariencias. Realidad. Goza esta casa de amplias e higiénicas habitaciones con independencia en ellas. Sus dotes hosteleras: Pulcritud, esmero, higiene, economía, seriedad y delicado cuidado al viajero en desgracia, esmero; atención escrupulosa, en mandatos de todo viajero y en todo afabilidad sin doblez.»

«L'altre anunci és el d'una lleteria, retolada «Nuestra Señora de la Concepción», el text la: «En esta lechería; que por su pulcritud i esmero, en higiene y salubridad, ha hec especial para niños y enfermos y por éstos preferida, una vez probada. Las condiciones de nustrición alimenticia de las vacas, como las de l'igiene del establo, cual las de las vasijas de depósito de la leche, de visitas del veterinario y jefe de policía, en aquella especialidad.»

«La Cançó del Sena, és una obra interessantíssima pel comentari franc i atrevit que en la mateixa fa el seu autor de Catalunya, del pervindre de Barcelona i l'esdevinidor de Europa. L'estudi que aquest llibre ens presenta de París, bo i fant-nos conixer una pila d'anècdotes curiosíssimes i xocants, és digne d'ésser llegit amb atenció. La Cançó del Sena és una obra atrevida i d'originalitat ardua que caracteritza l'estil del seu autor que veu les coses sots un aspecte humaníssim, de bellesses morals i optimismes sublims.»

«Tot per acabar, com és natural, demanant que la persona visitada per l'exemplar, la carta i l'home que els acompanya, que es quedi amb el primer donant un duro al darrer.»

«A part de la sorpresa que han tingut alguns en veure's firmant aquella carta, n'hi ha una altra de més general, i és de llegir aquest pensament per reforçar la pressió que puguin fer aquells noms, ja que no el redactat de la carta.»

«El pensament fa: «Obrir un llibre i no comprar-lo és un pecat tan greu com abusar de una noia i abandonar-la a la seva dissort. — Josep de Riquer.»

Després algú retreuria, per comparació, la manca de sentit de la propaganda dels nostres autors i editors. ¿A qui, objectarem, s'hauria acudit aquesta acusació d'estupredelict perfectament definit, però en el qual, fins ara, no havien atinat que quicn tots els clients de les llibreries de vell i de nou?

PAUL MORAND acaba de publicar un nou llibre: New-York no deixeu d'adquirir-lo Preu: 4'20 pessetes En venda a: LLIBRERIA CATALÓNIA Plaça Catalunya, 17. - BARCELONA

CARISERIA FITO BARCELONA

ARTICLES DE PUNT A BON PREU Jaume I, 11 Telèf. 11655

LA ROSSA DE MAL PEL de JOSEP M. FRANCÉS Una reeixida mostra de novel·la populista Ha sortit la segona edició. — Preu: 4 ptes., pertot arreu. LA JOIA CATALANA Historial de la joieria catalana Nombroses il·lustracions A punt de sortir: EDITORIAL LUX Cuello, 162

ERNEST MARTINEZ FERRANDO Extret de Tres històries cruels, a punt de sortir en la biblioteca «A tot vent»

JOSÉ CABOT

COL·LECCIÓ POPULAR LES ALES ESTESES Ha sortit el volum XVII GRAN ÈXIT LA MERAVELLOSA HISTORIA DE PERE SCHLEMIL Novel·la fantàstica de A. DE CHAMISSO Traducció de GUSTAU LLOBET 70 cts.

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL CINEMA

El darrer que hem vist

Les històries de pells-roges són contemporànies dels nostres primers entusiasmes cinematogràfics. Aquelles cintes ens prenen sense resistència, panteixàvem amb deliri davant aquelles cavalcades i ferocitats, la guàrdia muntada de l'Oest i aquella natura oberta i luxuriosa. No tracta-

El que més ens ha plagut d'aquest film és Gladys Belmont i després els primers plans del començament, a base de rostres infantils, magnífica galeria de caps d'estudi a rivalitzar amb les més reeixides testes d'infants d'un Greuze o d'una Vigée-Lebrun. Després, què més ens ha plagut? El



RICHARD DIX, en «El Pell-roja»

ven encara de comprendre davant d'un espectacle la novetat del qual ens meravella, i la força suggestiva ens llevava tota possibilitat de crítica defensiva.

Ara el pell-roja és quelcom d'arqueològic, o almenys ho és el darrer pell-roja que el cinema ens presenta: Ricard Dix en el film *El pell-roja*.

Es estrany, però ens apar així mateix; un film com aquest poc o cap progrés representa enfront d'aquelles cintes a les quals alludíem en començar. El cinema



ALICE TERRY

americà en aquest gènere adquirir amb una promptitud incomparable un estat de maduresa sorprenent. No volem pas dir, això mai, que el cinema no hagi avançat, però sí que si ens endinsem en l'essencial, hem de convenir que les línies generals, els cànon primaris que fan possible un film de moviment i n'asseguren la vitalitat, foren establertes molt aviat, i amb caràcter immutuable.

Però anem a *El pell-roja* i abandonem un assumpte que per a fer-lo entenedor, cal tractar amb una certa llargària impropia d'aquesta nota.

paisatge, o, millor dit, ens havia plagut despitat. No, aquells colors no ens convencen. Els colors, hom els pretén inserir en el film o bé per a donar una impressió de realitat o bé per a produir una sensació de bellesa. Creiem que el primer exigeix un avançament encara considerable de la tècnica. Quan hom renuncia bonament a una cosa, queda molt millor que quan s'entesta a provar el que és encara utòpic. Se'ns vol dar la realitat, doncs colors reals. Aquest film pintat de roig és menys realista que els que es donen en blanc i negre. Mal per mal és més respectuós tocar una simfonia de Mozart amb un piano que amb una banda. Suposem que els lectors ens entenen. El piano suprimeix el timbre, la banda el mistifica, la qual cosa és molt pitjor.

No parlem del segon propòsit que es pot perseguir en el film en colors, perquè no és aquest el cas d'*El pell-roja*.

Rex Ingram és l'únic director el retrat del qual apareix, i ben sovint per cert, en les revistes de cinema, li plau de fer-se retratar al costat de la seva bellíssima i simpàtica esposa, Alice Terry. Ara l'home ha emigrat de Los Angeles i el tenim instal·lat a la Costa Brava. Creiem que els països bells inviten al paganisme i a prescindir de Déu, per això després d'haver-nos sobtat de sorprendre en l'il·lustre productor irlandès símptomes de vocacions monàstiques, ara reventim del nostre astorament en veure que ell també retorna del seu i afirma una vegada més el triomf d'amor per d'ament de tot.

Parlem seriosament. *El jardí d'Allà* que veírem l'any passat, era bellíssim. Rex Ingram sabé crear una atmosfera d'indolent voluptuositat, que en sortir d'aquest film semblava que sortíem de la lectura de certes pàgines de Gide. Era la història de l'home que deixa el convent empès pel *démon de midi*, conquerit per les coses, pel blau del cel, per la música; embriagant-se en un sensualisme generós que la terra aràbiga destilla.

La inquietud religiosa patentitzava tot això. I el film presentava una certa sinceritat. Ara Rex Ingram ens ha decebut; el seu darrer film és fals. No volem dir que sigui mal fet. Rex Ingram fa justament les coses bé, però la història que pretén contar-nos, no ens convenc. El que és de primera en aquest film és la ironia que hi campa tothora en la creació d'algunes situacions el mateix que en les figures que en formen la comparsa.

Sabem Rex Ingram capaç de millors coses. Parlem del contingut poètic, perquè, ja ho hem dit, la factura del film és excel·lent. Llàstima de tan acurada orquestració per uns motius tan desproveïts d'inspiració.

J. PALAU

PANORAMA

Stan Laurel, Oliver Hardy i King Vidor

El màxim esdeveniment cinematogràfic d'aquest darrers dies l'ha constituït, incontestablement, la presentació a Barcelona del film totalment parlat en espanyol *Lladres*. No podem començar millor; la famosa parella Stan Laurel i Oliver Hardy han triomfat d'una manera esclatant en el cinema silent i ara proven l'aventura en el cinema parlat. En el propi número parlarem amb l'extensió que reclama, d'aquest primer film parlat, al mateix temps que de la deliciosa comèdia de King Vidor *Miratges*. La manca d'espai i el propòsit de parlar-ne detingudament és el que ens ha indicat la conveniència de retardar aquests comentaris.

Informatives

Aquesta setmana podem veure el darrer film d'Edwin Carewe: *Evangelina*, inspirat en el famós poema nacional de Longfellow. És així mateix aquest film el darrer de la sèrie de quatre que el cèlebre director tan amic de les històries tristes i enemic dels *talkies*, ha fet amb la mexicana Dolores del Río. D'aquesta col·laboració han nascut obres impregnades d'una sentimentalitat un xic carrinclona, però que un gran talent de fotògraf i una bona fe extraordinària en el treball han fet passadora. No serem nosaltres els que direm que els seus films siguin dolents. Revelen qualitats ben apreciables al costat d'aquell defecte inicial d'inspiració que apuntàvem. Lothar Méndez presenta un nou film: *Intromissió*. Tothom el veurà; bastarà dir que Clive Brook i Evelyn Brent en són els intèrprets. L'assumpte és extret d'una peça de teatre de Pertus i Dearden.

Apuntem encara *Girls*, de R. Eichberg, uns dels punts de la Ufa, i *El foll cantor*, per Al. Jonson. Ara que tenim aparells sonors, caldria revisar el seu film anterior: *El cantor del jazz*, que tan mala impressió ens produí en la seva versió muda.

Un nou film de Hans Schwarz

Hans Schwarz ha tornat a provar el seu talent en el film *Les mentides de Nina Petrovna*, amb Brigitte Helm com protagonista. Aquest cop l'intelligent director no ha tingut la sort de comptar amb un assumpte de les magnífiques possibilitats del



BRIGITTE HELM

de *Rapsòdia hongaresa*. Aquesta nova producció conté tots els llocs comuns de les històries cinematogràfiques, els quals són salvats gràcies a la perspicàcia de la direcció.

Per a tot aquells per als quals l'instrument, la forma, el procediment altrament dit, tenen en si un valor que el contingut accidental amb el qual es manifesten no pot atemptar, un film com aquest de Hans Schwarz no és precisament escàs de coses interessants.

Tot el que constitueix una certa i ben notable escola de cinema, l'escola que en podríem dir, si no precisament alemanya, d'Alemanya, assoleix ací una brillant manifestació. La rara modalitat fotogràfica, la valoració plàstica dels personatges, el moviment quasi acrobàtic de la màquina, etc.

Brigitte Helm queda decididament estandarditzada. És una *vamp* i no pot ésser altra cosa, o no la deixen ésser altra cosa. Rostre de fina perversitat, està molt bé dient mentides. El seu cos flexible — que ha portat alguns a comparar-la amb Greta Garbo — és dotat d'una mobilitat nerviosa i excitant que la ciència que posseeix en l'art de ben vestir acaba encara de posar més de relleu, millor que en *Diner*, que en *Mandràgora*, restem no obstant en la creença que és una dona capaç de molt més del que li fan fer. Recordem, si no, *Metropolis*, aquesta cima fins ara no sobrepasada per la Ufa.

M. M.

Moral i Cinema

Il·lusions, Tres passiones, Loca pasión, Loco cantor, Loca orgia, etc.

Això, si no ho sabem, són títols de pel·lícules exhibides a Barcelona dins el curt espai d'uns quinze dies. Ofereixen aquests títols un magnífic panorama, no sabem ben bé si del cinema, dels empresaris o del públic. Un xic de cada cosa segurament. El lloc que la passió i la follia ocupen en els programes del cinema comença a ésser, doncs, un xic inquietant. Però tranquil·litzen-nos. És possible que l'home cerqui en l'obra d'art allò que troba a manca més en ell, i és quasi segur que els parroquians dels cinemes es reclinin en la seva gran majoria entre gent droga, enemiga d'estrídències que hi troba el plaer d'assistir a l'espectacle d'allò que a ell li sembla tan llunyà com inaccessible.

Un llibre sobre Cinema

Un llibre dedicat íntegrament al cinema pot ésser un esdeveniment en un país en el qual la literatura especialitzada no passa del comentari periodístic o de fullets carregats de mediocritat i de pseudo-tecnicisme.

Francesc Ayala serveix un recull de proses en un volumet que titula *Indagació del cinema*. En ell es palesa tot l'interès d'una generació que ha sentit l'admiració primerenca del nou art, però no arriba a la transcendència d'una fita en la crítica cinematogràfica peninsular. Ayala representa el sentit general del comentari emocional o de la disquisició estètica, de tots els escriptors joves castellans (Jarnés, Espina, Ve-

nement es pot fer literatura. Net de paraules, hom endevina la font inconscient d'emoció, el Chaplin inconscient dels primers films.

Si Ayala ha barrejat amb el sentit còmic el transcendentalisme en la figura de Chaplin, no deixa d'intuir un efecte còmic simple, d'anàlisi, en el *valenti*. I és pel mateix que al costat d'un entusiasme davant d'*Entr'acte*, pugui haver-hi entusiasme per Buster Keaton. Hom podria batejar aquest il·luminat del cinema com el còmic del gest al *valenti*. No necessita gest difús quan sap que pot comptar amb amagades complicitats.

Unes notes personals en les quals *Felicitat* Cat pot ésser un petit tòtem capriciós i lliure i Josefina Baker una sirena de tròpics parisencs, no han pogut deslliurar-se d'un homenatge—encara que no sigui sinó de planes dedicades— a tres personatges dels quals sempre estem esperant que es parli. Són Menjou, Janet Gaynor, Greta Garbo. Menjou és en la iconografia de Francese Ayala un home de teatre, un actor. Janet Gaynor és encara la d'*Albada* i la del *Setè cel* (no presentia encara les "dèbacle" dels *Quatre diables* i de *L'àngel del carrer*); de totes maneres el perfil dibuixat per l'autor fa preveure—complagut— el pastitx de *Cristina*. Greta Garbo no pot millorar el seu etern rol de "dona fatal".

El fet que la primera sessió del Cineclub madrileny aplegués *Maria*, la filla de la granja i *L'étoile de mer*, motivà una comparació en el seu carnet de dos extrems documentals: la ingenuïtat de preguerra i el *bluff* poètic de Man Ray. *Moana* li recorda elements disperss: "el modern i l'elemental", primitivisme i *écran*. *La Rosa de Pu-Chui* porta l'alè innocent i simple de composicions xineses.

Amb tots aquests components el llibre de l'Ayala es requeix de falta de consistència. El convenciment de l'autor n'és patent. No n'hi ha prou, però. Que sigui l'únic llibre presentable fins ara no excusa la seva irregular composició. Ni un dilettantisme, ni una convicció de la poesia de què omple la realitat del cinema, ni una bona prosa, ni unes accions al poema cinegràfic, ni al lirisme espectacular, ni unes observacions encertades, justifiquen aquesta mostra aguda de literaturització del cinema. L'autor li quida—diu—un deure, un compte amb el cinema: paga les suggestions rebudes amb aquest llibre. N'estaríem contents si liquidés—definitivament—aquest gènere innecessari. Seria el que més agrairíem a l'autor.

CARLES M. CLAVERIA

Ja ho sabeu...

— que a Vilafranca s'ha projectat amb gran èxit de públic el film de Buñuel i Dalí *Un chien andalou*?

— que en la mateixa ciutat, *Hèlix* prepara unes sessions de cinema per a minories?

— que amb l'èxit creixent de les sessions dites d'avantguarda, els films no comercials com se solia dir, potser deixaran d'ésser-ho?

— que la Fox anuncia no menys que divuit produccions totalment parlades en espanyol per la propinent temporada?

— que la Greta Garbo li ha pujat al cap el propòsit de fer un paper masculí? que aquest és el de Dorian Gray segons Oscar Wilde?

— que *Atlantic*, el darrer film de Dupont, és a Barcelona, com també hi és el darrer de Cecil B. de Mille: *Dinamita*?

— que Clarence Brown ha començat un nou film amb Greta Garbo? El nom provisional: *Romance*.

AL JOLSON EL LOCO CANTOR

L'ídol del Broadway en l'espectacle més modern i atractiu



secundat per

Josefina DUNN
i Betty BRONSON

Es una producció
Warner Bros.-Vitaphone
de les Exe usivas
DIANA

Avui, gran èxit al
TÍVOLI

El Jazz
Sonny Boy,
es ven arreu
en discs
ODEON

Feu fer els vostres gravats en la
UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 : Telèfon 33421

CANTIERIA
FITO
BARCELONA

ALTES
NOVETATS
EN CORBATES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

En el **COLISEUM** **PARAMOUNT**
obté sorollós èxit tots els dies el film sonor
JAZZ BAND

Una pel·lícula en la qual,
com el seu nom indica, no
tenen cabuda les tragèdies
i misèries de la vida. Alegre
i enjoguessa amb una
composició de jazz.



ES UN FILM SONOR



LES ARTS



DISCOS

ACTUALITATS

D. Carles exposa la seva darrera producció pictòrica a La Pinacoteca. Si ens vegéssim obligats a condensar el nostre judici en quatre paraules, podríem dir que l'obra actual d'aquest distingit pintor és l'assimilació d'una mena de *fauvisme* per un temperament «impressionista». Però amb tot i que no disposem de l'espai necessari i mereixedor per a comentar degudament la pintura de Carles, continuarem, per bé que esquemàticament, el judici apuntat.

Situant-nos, només, dintre la pintura anomenada objectiva, podríem desglossar dues modalitats globals — quant a visió pictòrica — entre els nostres artistes: els que han passat per l'impressionisme i els que, de bon principi, se n'han desentès. I entre les personalitats que fusionen aquestes tendències, situariem el nostre Domènec Carles.

Si l'impressionisme fos un senyor de carn i ossos i ens fes l'honor de concedir-nos audiència, presentíem que la conversa aniria així:

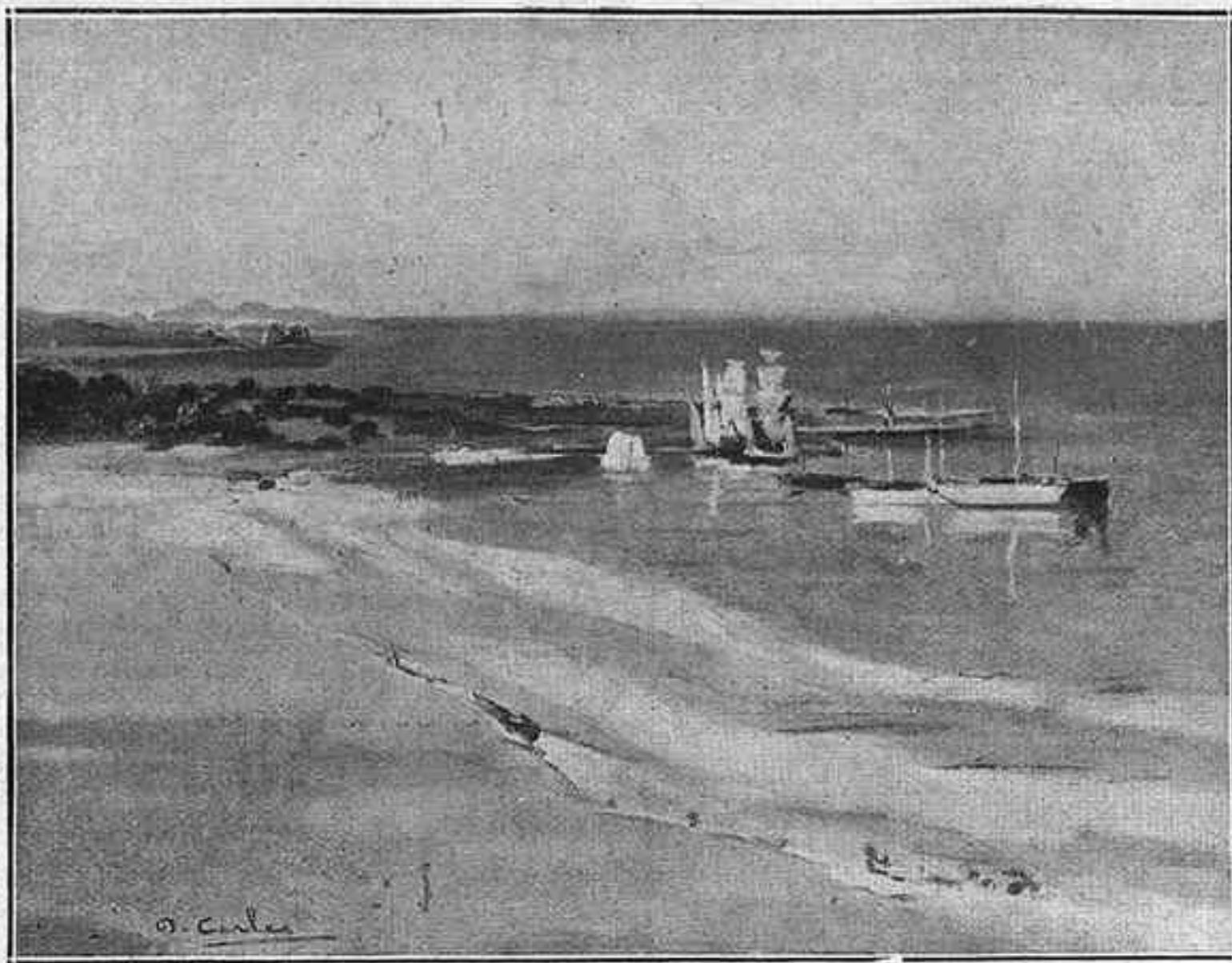
Impressionisme. — Valga'm Déu, on he anat a parar! De què han servit les meves prediques d'oxigenació i estimació de la Natura? Per què no ha deixat una valuosa descendència el meu volgut *poulain* Manet? Tota la pintura que veig avui no l'entenc i ja no sé on sóc. I de tot en té la culpa aquell capsgrany de Cézanne amb les seves teories del conus, el cilindre i l'esfera. I després, només faltava aquest famós Picasso, i per acabar-ho d'adobar, el vostre compatriota Miró se les emprèn amb una cosa que en diuen el subconscient. Vaja, ja en tinc prou!...

Nosaltres contestariem. — No s'exaspera, venerable senyor. Vostè ha fet la seva feina, mereixedora dels millors elogis. On seríem ara, si els nostres pares, obeïent les seves prediques, no haguessin abandonat l'acadèmica pintura de ropatges i d'història.

Però, perdoni!, el temps no passa en va. De la mateixa manera que els seus meravellosos patrocïnats s'aprofitaren de les inquietuds renovadores de Rousseau, Duprè, Daubigny i Courbet, nosaltres podem també aprofitar-nos de les traballes d'aquell — per vostè eixelebrat Cézanne; i això ha succeït tant a casa seva com aquí a Catalunya.

En aquesta terra hem tingut una prestigiosa generació que ha sabut continuar, aciecadament, les seves renovadores recerques però sense subjectar-se als formulismes dels seus Bonnard, Vuillard, etc., sinó,

Amb tot i la pronunciada tendència renovadora que hem anotat, cal subratllar l'admirable nota núm. 25 per la seva afuada expressivitat vuitcentista. Posats a remarcar teles notables, hauríem de transcriure gairebé tot el catàleg, puix que en cada una trobaríem el seu particular encant. Preferim els paisatges *Mallorca, La Punta, Port*



D. CARLES. — Marina

de Barcelona, La vall, La casa i Desmat, i de les flors escollirem *Margarides, Roses* i les retolades amb els núms. 21 i 22.

L'art exquisit de Carles es troba en plena fortitud i a la vegada en noves aspiracions, de les quals esperem altres èxits tan apreciables com aquesta exposició que demà es clausura.

Màrius Vives ens presenta una cinquantena d'escultures a les Galeries Laietanes. És un recull de diverses èpoques des de l'any 1924 fins a les darreres obres.

rics es fan remarcar per llur composició ben resolta. Algunes deficiències d'execució no són suficients per a esmortir la seva gràcia. Hi ha fragments d'una justesa sorprenent de les variades qualitats del motiu; i l'ingenuïtat del seu estil és prou entonament per a no devenir un altre banal neo-pesebrisme.

Què opineu de l'arquitectura moderna?

Preguem als senyors arquitectes que hem consultat amb aquest tema i que encara no ens han contestat, que tinguin l'amabilitat d'enviar-nos, per aviat, llur opinió, perquè voldríem començar a publicar aquesta interessant enquesta.

Un Chien Andalou, el títol del film de Dalí i Buñuel ha fet fortuna. Hem rebut una invitació d'una exposició de quadros i dibuixos del pintor Francesc Domingo, la qual serà exhibida al *Chien Andalou* chez Maurice Bousset, 12, Avenue du Maine, Montparnasse.

MÀRIUS GIFREDA

Exposició d'Escultura Internacional. Aquesta exposició que ara acaba de celebrar-se a París, degut al crític d'art E. Teriade i al *marchand* Jacques Darnet, ha estat un èxit sense precedent. Per a fer remarcar l'èxit dels escultors que representen Catalunya dintre d'escultura mundial, donem aquest article de John Xceron, crític de *Art de Chicago Daily Tribune*, on es veu el paper preponderant que tenen en el mercat internacional els Maillol, Manolo i Gargallo.

«Archipenko hi és representat per alts relleus colorits, dintre l'estètica cubista. Brancusi, amb la seva abstracció cap a una puresa que condueix a la forma geomètrica pura, on podria anar directament i fer-ho fer per qualsevol. No es necessita ésser artista per a fer un cub o una esfera. Bourdelle representat per una de les seves demostratives del seu ofici, del seu teatralisme.

Csaky, altre dels abstraccionistes. Despiu — l'escultor a la moda, estètica realista i sana, mancada però d'originalitat — sobresurt com ningú en els retrats, però defalleix en les figures senceres.

De Fiori, mal representat, igualment que els escultors alemanys que hi exposen.

Gargallo, molt bé amb la seva *Ballarina* i el seu *Arlequí*, que donen una idea perfecta del seu art en el seu aspecte d'escultura en metalls.

Hernández, l'escultor animalista que hi té un simi, guanya molt per la qualitat del granit, millor sense acabar, però sempre serà l'obra d'un artista mediocre.

Lipschitz, *Els Enamorats*, gran estàtua representant un marit i muller, suposant que la parella fossin casats, no volem creure el contrari; de totes maneres en aquesta gran *machine* triomfa més el jueu que no pas l'escultor. Aquest no es veu enlloc; es veu que els enamorats no l'havien de menester per a res.

Laurens, obres per a l'arquitectura, molt segle XVIII adaptat al cubisme. Gràcia francesa. Molt fluïd.

Manès, influenciat de Laurens, menys original, però més fort.

Manolo, poc representat, un xic més fort; una mica més culte i ens trobaríem davant de l'escultor més formidable dels temps moderns, però no es així i es deixa guanyar per Maillol, la *Venus* del qual s'emporta tots els nostres entusiasmes.

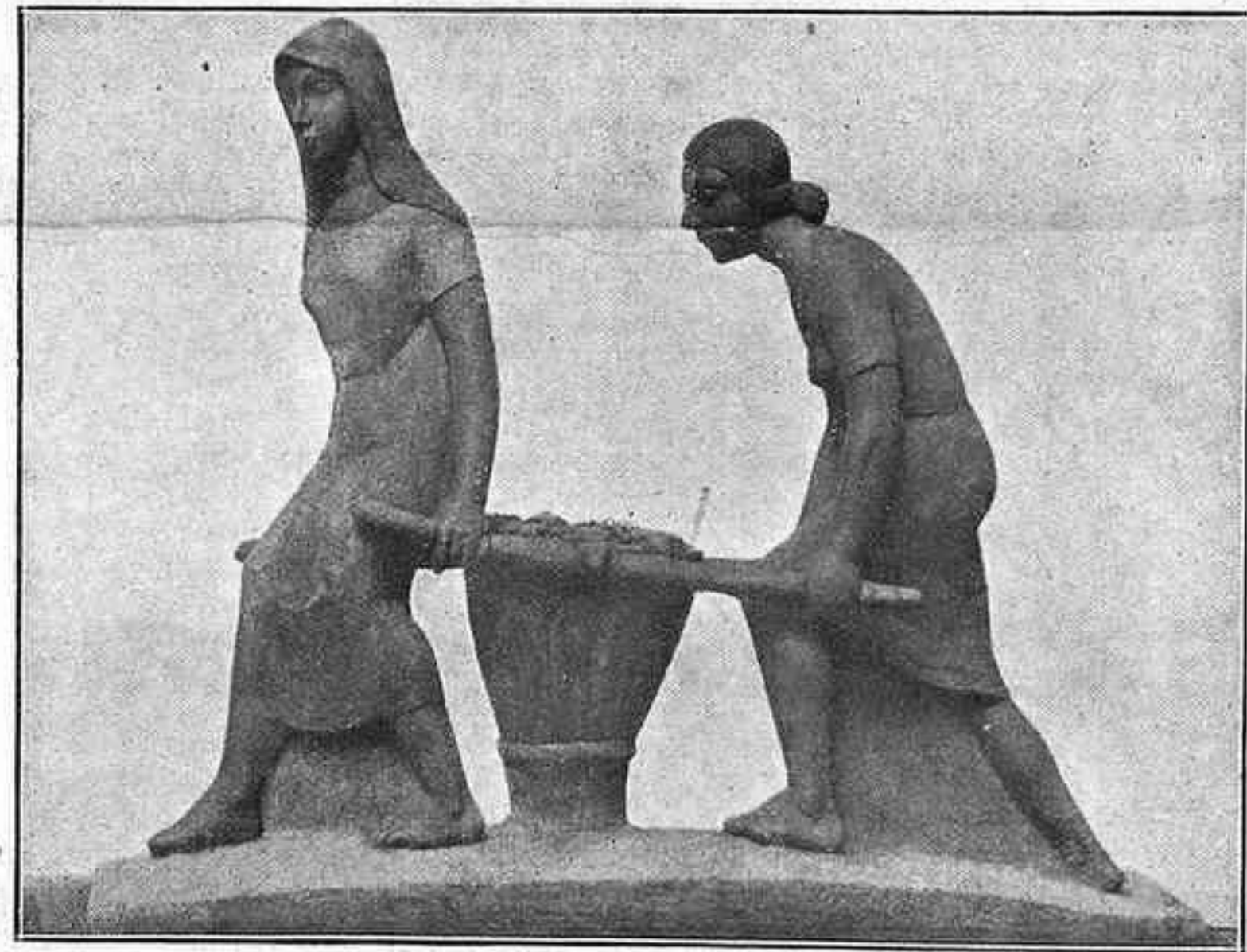
Maillol i Gargallo són les dues tendències i són els dos mestres d'aquesta exposició; els més honestos, sense cap trapasseria, tenen les mans netes tant l'un com l'altre.

Matisse, Picasso i Renoir: tres pintors que han fet escultura. Cap interès; Renoir en té una mica, perquè les seves escultures són realitzades per un escultor, i aquest català, que es diu Guimó. Preferim m's sensibles, encara que més mal fetes, les que ha fet aquest artista directament i que foren els retrats dels seus fills, així com aquestes exposades suara són els retrats dels seus quadros.

Tombros, un escultor grec, poc representat.

Zadkine, escultor d'avantguarda que comença a cansar.

Aquesta exposició malgrat aquestes reserves, potser un xic severes, no deixa de tenir una gran importància, puix la gent que hi exposen són homes que han donat el to, i si bé no ens agraden, tenen sempre un interès, ço que manca a la plèiade de genis que cada país té en abundància.»



MARIUS VIVES. — Composició

més aviat, assimilant-se el concepte de l'impressionisme.

Em sembla, doncs, que aquesta adaptació dels nostres artistes l'ha de satisfer, però és en va que rondini contra les actuals inquietuds perquè, equivocats o no, segueixen el seu exemple.

Hi ha, encara, egregi senyor, un fet simptomàtic i inevitable, al qual s'ha d'acostumar: el seu successor el *Fauvisme* segueix conquistant-li els clients. Vagi, si no, a La Pinacoteca i veurà com el pintor Carles llueix un flamant vestit d'una coloració més «matissada» (de Matisse) que abans i un tall elaborat per unes altres «amanetes» (de Manet) que, val a dir, li escau correctament.

Deixant de banda aquest diàleg imaginari, assenyalem l'actual exposició de les pintures de Carles com una altra mostra convincent del seu assenyat mestratge. Carles té el do de la pintura i, per això, faci el que faci, sempre hi haurà aquell mínim de veritable qualitat pictòrica, tan rar d'aconseguir.

El material més estimat per aquest escultor és la terra cuita, i fa bé de preferir-lo perquè és el que millor s'adiu amb el seu temperament.

L'obra de Vives ens retorna a l'art rural amb l'aportació de la seva afuada visió. En nodrir-se d'aquesta deu no renuncia, doncs, a la seva personalitat, sinó que, més aviat, l'aguditza.

Per a reeixir en aquesta posició de rusticitat cal un control molt afinat per a de passar tots els perills de la imatgeria popular. En això, si més no, radica l'art substancial d'aquest escultor.

I a més d'una probitat de mitjans expressius, anotarem una ferma construcció del model sense acusacions innecessàries.

La novetat d'aquesta exposició són els seus paisatges plasmats en alts relleus de terra cuita. Partint d'una visió essencialment objectiva, el nostre escultor va a parar a semblants finalitats d'alguna obra cubista.

Gairebé tots aquests paisatges escultò-

Miquel Villà,
pintor neo-romàntic

DISCOS

EL MUSEU DE DISCOS

Miquel Villà no té un moment joïós en els seus quadros. La joia, aquesta joia en la qual sovint s'emparen els esperits fàcils, no s'ha pronunciat mai al pinzell d'aquest artista. Villà enfosqueix, dramatitza i inventa el sofriment de l'objecte.

La suavitat del paisatge francès, quan ha passat pel seu sedàs, es torna inquietant i anginosos. Fuig de l'ampla ratlla dels horitzons i de les monotonies extenses — ple cel, ple camp — i s'atansa als indrets de límit curt, però expressiu. I aquesta expressió, Villà la veu sempre turmentada per dins, tant si la lliga una lassa aparença com si l'atia un oreig de drama.

Vora el Sena ha trobat motius profunds, troncs anquilosats, tofes d'arbrada brutes i esponjades, traus d'aigua d'una mansuetud malaltissa i lírica i tot ho ha portat a la tela accentuat, intensificat, amb el patètic sembrat al moll de les coses, correctament, sincerament, sense ni grans audàcies ni grans dubtes.

Villà barreja poc el cel francès en els seus quadros; el veu mancat de vehemència i això no s'adiu gaire al dramatism que seu quadros; el veu mancat de vehemència tothora està disposat a contar-nos aquest jove pintor. Li pren solament la seva llum esmortida que cau com una glassa ombrívola sobre el paisatge i el fa apfe a les emocions més amagades. I així resulta que el que viu i el que pren interès pictòric és la terra i no el cel. L'objecte, boirat, fi, o rúfol, sota aquest gris etern del cel francès, té la seva màxima expressió en ell mateix.

Per contra, els indrets mediterranis tenen al costat de l'interès de cel com a llum, el del cel com objecte.

Villà, atent a la violència de la naturalesa, ama la violència del nostre cel i en els paisatges de Masnou i de Pobla de Segur el sovinteja com un element expressiu que juga el seu paper en l'emoció total de la tela.

La pintura mediterrània de Villà té, sobre el sentit humà i dramàtic de la seva pintura francesa, tons de passió i de violència assenyadíssims.

Això no vol dir que Villà faci pintures distintes. Són els elements que canvien i ell, que viu l'emoció de les coses, no pot restar igual davant la grisa configuració de les ribes del Sena que davant la masle expressió de certes contrades catalanes.

L'element líric per essència en els quadros de Villà és l'aigua. Figura sempre com un guaita serè i inalterable que reflecteix sense descompondre el seu recolliment, les teulades vermelles de les cases o les verdes cabelleres dels arbres sovint amb aire d'esperitats.

Aquesta aigua ombrívola i transparent, mansueta i silenciosa, llisca com un repòs entre l'alenada tumultuosa de les teles.

Villà segueix el camí neo-romàntic dels seus començaments, cada dia més ple, cada dia més madur. Vlainck s'endevina sensiblement al través de la seva obra. Villà, però, no segueix Vlainck; segueix la ratlla del seu temperament.

RAMON XURIGUERA



ESPECIALITAT
EN LA MIDA

Jaume I, 11
Telèf. 11655



Oïu l'Orquestra
PAU CASALS
en discos elèctrics

"La Voz de Su Amo"

Cada concert de l'Orquestra de Pau Casals és una ratificació del que la tasca d'aquest gran artista representà per al públic. Les obres del seu repertori són escoltades amb veritable delectació.

"La Voz de Su Amo" té impressionades obres del repertori de Pau Casals en discos elèctrics, perfectes per la seva brillant sonoritat i reproducció. Oïu-los en una agència.

"LA VOZ DE SU AMO"

GRAN PREMI DE L'EXPOSICIÓ
INTERNACIONAL DE BARCELONA

Joies
d'elles

ROCA

Rambla del Centre 33.
Passatge Bacarai, 2.



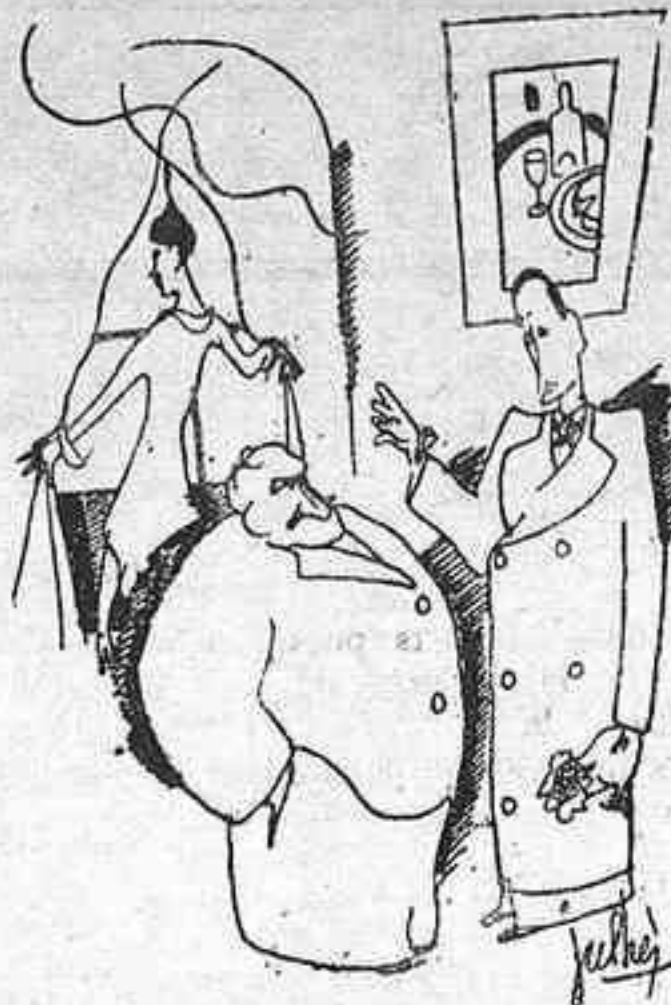
— Per què fas tant soroll?
— Es per divertir el meu germanet.
— I on és el teu germanet?
— Dintre el cossi.

(Ric et Rac.)



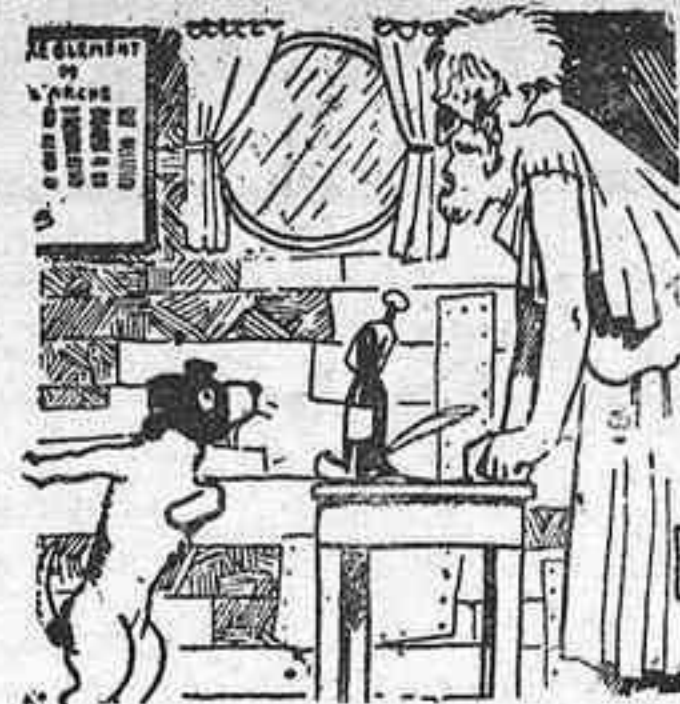
La senyora. — I es pensa que s'hi estarà molt temps aquí? Ja ha estat en moltes cases.
La cambrera. — Sí, però la senyora ha de saber que no me n'he anat mai de cap casa pel meu gust.

(The Humorist.)



— No he criat pas la meua filla perquè visqui al costat d'un ximple.
— Per això, un cop casats, ens en anirem a viure a un altre pis.

(L'Intransigent.)



UN DRAMA A L'ARCA

Noè. — Que has dormit bé, en un llit de dos?
El gos. — No!
Noè. — I per què?
El gos. — No vull dormir mai més amb el porc espí!

(Ric et Rac.)



Una veu des de dalt de l'escala. — Què està fent, Antònia?
Antònia. — Res, senyora; ja està fet.

(London Opinion.)

Exposició de Barcelona de 1930

OBERTURA DEL RECINTE

Dies feiners, a les deu del matí Dies festius, a les nou del matí

TANCAMENT DEL RECINTE

Dies feiners, a les nou de la nit Dissabtes, vigílies dies festius i dies festius, a les deu de la nit

PREUS D'ENTRADA

Dies feiners, 2'10 ptes. Dies festius, 1'05 ptes.

NOTA: En aquests preus va inclòs l'impost de Protecció a la Infància.

Palau Nacional

Obert cada dia, des de les deu del matí a les quatre de la tarda.
Entrada. 1'05 ptes.

Pavelló Reial

Obert cada dia, de deu a una del matí i de tres a set de la tarda.
Entrada gratuïta.

Palau de l'Art Modern

Obert des de les deu del matí fins a les quatre de la tarda.
Entrada gratuïta.

Palau de les Missions

Obert cada dia, de deu a una del matí i de tres a vuit de la tarda.
Entrada: 0'50 ptes.

Poble Espanyol

Obert cada dia, des de les deu del matí a les nou del vespre. Dissabte, vigílies de dies festius i dies festius, obert fins a dos quarts de deu de la vetlla.
Entrada ordinària: 1,05 ptes.

El públic podrà contemplar cada dia les fantàstiques il·luminacions i els jocs d'aigua.

Dies feiners, d'onze a una del matí i de quatre a sis tarda. Dies festius, de deu a una del matí i de quatre a sis tarda.

Brollador lluminós i cascades en combinacions alternades.

Cada dia, de sis a vuit del vespre.

Gran Parc d'Atraccions

ENTRADA D'AUTOMOBILS AL RECINTE

Dies feiners 4 pessetes
Dies festius 2 »

NOTA: Els passis gratuïts d'entrada al recinte són vàlids fins a nou avís.

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis draca (mal de pedra), Bronquitis paraneumotoses, Nefritis crònica, es curarà radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn amb ampolles de litre i de mig litre i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

DELICIOSO PURGANTE ACEITE RICINO



AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal·lacions canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Contribució industrial territorial, utilitats

Expedients de protecció de l'Estat

Representant especial a MADRID

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bronquis, i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptades pels metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA pesseta la capsula en les principals farmàcies i drogueries.

1 Especialitat Farmacèutica del Laboratori SOKATARG Carrer del Ter, 10 Telèfon 50791 - BARCELONA



SUBSCRIBIU-VOS A LA

GASETA DE LES ARTS

Redacció i administració: VIA LAIETANA, 37 :: BARCELONA

Visiteu a l'Exposició el carro de



Caricatures pròpies: 10 ptes. Caricatures Exposició: 50 ptes.

Av. del Marquès de Comillas (davant el Poble Espanyol)

Telèfon 34482



Llits daurats i de ferro: Mobles de metall Parasols, Cadires, Bancs i altres articles per a Jardí i Platja: Material sanitari, etc.

Únic despatx de la Fàbrica:

Balmes, 2. - BARCELONA

Subscriu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a
carrer n.º se subscriu a MIRADOR
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

..... de de 19.....

Signatura

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 199
Telef.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 78013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peses seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS. MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

